

TRINEA NONA.

Cursulu I. — 1876 — Nrulu VII.

Nu-ora fi bune vestimentele.

Se duse Secuiulu cu secuianca cu totu in tîrgu la Muresiu-Osiorheiu, si dupa-ce vendura miei, bucate si alte ce avura de vendiare, si cumperarà mai multe menuntiusiuri pre sém'a casei — trecându pre de inaintea unei pravalía (bolta) de cartón

— Vinà in bólt'a acést'a — agrai secuianc'a pre secuiu — si-mi ié de-o haina!

— Lasa draga, -- reflectà secuulu scumpu — cà acum'a vinu mitrile in folosire si apoi hainele facute dupa cotu seau rifu oru fi pré scurte si nu le-i poté folosi.

Secuianc'a se multiamì cu atât'a si se indepartà din orasiu fora de haine nóue.

Care fuges mai rapede ?

(Din suvenirile iernei).

Doi prunci alergáu unulu dupa altulu. De odata unu altu pruncu mai mare, de 14 ani, cu numele Ios. Krivanu i-i oprì dicundu, cà elu se remasiesce ca si déca va luà pre sene cabatele de iérna a amenduror'a inca i-i va intrece in fuga pre amendoi. Pruncii nu crediurà, si dandu man'a de remasiagu se desbracara de cabatele celea grele de iérna si le puserà pre umerii lui Ios. K. dicundu-i: „nó, vomu vedé acumu cum i-i fugí!“ Ios. Krivanu ne mai acceptandu nemicu alta o luà la fuga, si candu sosì in a trei'a strata voi se dè pre o strîmtóre in latari si se se piérdia din aintea prunciloru. Acesti'a strigarà cu desperare — si unu politiaiu aruncandu-se asupr'a fugasiului vicleanu, 'lu prinse si inchise. — Intentiunea-i erà de a fugí cu cabate cu totu.

Degetulu Ciganului.

Voiendu Ciganulu a scapà de catania 'si strembà unu degetu spre palma 'asia de tare, in càtu medicii

visitatori, nepotendu-lu indreptá neci càtu de pucinu, eráu hotariti a-lu dechiará necapace de arme pentru totu-dé-un'a. — Solgabiràului — de care portá ciganulu mai mare frica — i-i vení atunci in mente cev'a si intrebà: „De candu 'ti-e strembu degetulu mèi Cigane?“ — „De multu, de multu, Domnule Mari'a-t'a tiucù-ti manele si piciórule, inca din copilaría l'au strénsu la olalta sgârciurile!“ respunse ciganulu. — „D'apoi mai inainte de a-lu strênge la olalta sgârciurile dreptu ti-a statu degetulu?“ intrebà solgabiràulu mai apropiandu-se de ciganu: „Dreptu dió-i'a dio dreptu al'a Cinstitu Maria-t'a, ca dóra io am fostu omu citovu (fora defectu corporalu) marescu-ti cinstea Domnule Maria-t'a“ — disè ciganulu tragându-se indreptu cu frica si cu temere. — „Da totusiu cum ti-a fostu degetulu inainte de a-lu strêmbá sgârciurile?“ — contennà a intrebá solgabiràulu mai apropiandu-se de ciganu. — „Iá hàpt-asié, dio hàpt asié oblu mi-a fostu si acest'a degetu cá si celé-lalte vedi asié Mari'a-t'a!“ — disè ciganulu indreptandu-si degetulu — si pre langa rîsetulu comunu alu intregèi comisiune asentatória fu inrolatu, si documentulu i-se si subscrise postfundualmente cu 25 de alunu verde si vênjosu.

In iadu.

O-data ce socotíi
Catra iadu me si porní!
Iadulu erà incuiatu
Cu unu spinicelu uscatu, —
Pusei man'a si-lu rupsei
Si de locu in iadu fusei.
In iadu déca am intratu
Acolo pucinu am statu —
De vuietulu feteloru,
Plangerea avutiloru, —
De recél'a fereloru
Si siuerulu sierpiloru.

Un'a propasîre a Parisului.

Madam'a Juli'a nu cercetáse Parisulu de inaintea resbelului franco-teutonicu.

In dílele trecute cercetandu acésta capitala a Franciei, spre care atát'a 'si ascutíra dentii nimernicii teutoni, convení cu o vechia cunoscuta si amica a s'a.

Amic'a: Affi ca se fia facutu cev'a propasîre Parisulu de candu nu l'ai vediutu?

Juli'a: Tóte 'su totu asia de frumóse cá si acum'a-su diece ani, — un'a propasîre totusiu inca afu cá a facutu . . .

— Si care e ace'a?

— Cà acum'a nu ambla barbatii asia multu dupa slepurile mulieriloru cá inainte de ast'a cu diece ani.

Icón'a unei mame curióse.

Dóue madame reintórse din Londr'a, unde petrecuserà doi ani, se preambiau prin o alea a Parisului, — candu de odata le atraserà atentiunea o multíme de fetitie.

— „Cum 'ti chiama parentii?“ — agrai un'a din ele pre o fetitia cá de trei ani, ce-i veniá cá m cunoscuta.

„A, pare cá si pre Domni'a-t'a te-amu mai vediutu! — contenuà ace'a catra invetiatorésa, carea intrerumpandu cetírea unui romansu, se apropiá de densele.

— „Da, eu sum acei'a, carei'a acumu-'su doi ani i-ati incredentiatu crescerea fiicei Domniéi-Vóstre“ — díse invetiatorés'a.

— „Asié-dara fetiti'a acést'a e prunc'a mea. Cátu a crescutu de candu nu o-am vediutu! Casciga si mai departe de crescerea ei, si respilat'a va urmá; ér' acum mergeti acasa cá innoréza de plóia, díse bun'a mama, si netediendu fruntea micei s'ale fetitie 'si contenuà preambierea.

CLOPOTULU LUMEL.

Tang'a—lang'a—lang'a—tang'a—
lang'a—lang'a—lang'a—tang'a.

(!!!) **Focu! Focu! Focu!** este strigatulu desperatu alu poporului ce alarméza intréga tiér'a. — Nu e vorba de foculu batalíei din resaritu, care se estende din ce in ce mai multu si spre stergerea seau mai multu acitiarea càrui'a Turcii 'si aduna trupe de prin

Asi'a, Crestinii, mai cu séma Slavii se aduna din tóte partile in ajutoriulu Hertiegovinei (apesate de Turci), si Austri'a ins'asi 'si tramite trupe inainte in Dalma-ti'a; — ci e vorba de foculu focu, care cá unu elementu turbatu aprinde orasie si sate dupa olalta cu gramad'a. — Nu a storsu destulu tiér'a Ventulu (Széll) din Pesteá dandu in tóba pentru portia straiete de su noi si bucat'a din gur'a prunciloru nostri, — nu a seracitu destulu tiér'a esundarile cari au spalatu orasie, sate si campuri intregi din tiér'a Ungurésca — mai vene se ne mai bantue inca si foculu, cá se ne ardia pana la piele cá numai ace'a ni-a mai remasu. Pana acum'a au arsu o mare parte din Térgulu-Muresiului (Maros-Vásárhely), Clusiu, Gödölö, Sant-Ann'a secuiésca (de totu), mai departe in Gherl'a, Aiudu, Turd'a si pre aiurea prin multe locuri. — — — Chiar' bene, porti'a ni-a desbracatu, ap'a ni-a spalatu, foculu ni-a arsu, nu ne mai trebue decátu Cium'a cá se ne stenga de pre pamentu. Si va veni si acést'a, cá-ci o aduce Turculu cu trupele din Asi'a — si acumu in resaritu ea a si inceputu a secerá multe vietie.

(§§) **In Romani'a Carp-itolu ministeriu alui Catarigu si-a pierdutu Stratu-lu** si elu insusiu s'a datu preste capu. Senatulul s'a rositu in mare majoritate, ér' Ministeriulu s'a albitu din:

Vioreanu, Cornea, Florescu

Tell, Ghergel si Orescu!

☞ **La Beciu se face nou-contractu intre Flandri'a si Asi'a** pentru strivirea a totu neamulu, ce nu are fericirea a se trage din vre-o rasa asiatega seau a fi ínruditu cu máncaorii de carne rosia.

☞ **Tunurile lui Uchatiu** se vérsa pre intrecute pentru Austri'a pururea (???) gloriósa (???) in resbele. Avis Pacei Europene!

* **Ostasii reservisti** se citéza la esercitiu in cea mai mare parte pre $\frac{3}{15}$ maiu, — celi-alalti voru urmá, — cá-ci pretotendenea semne de pace — intre betranii nepotentiosi.

© **Totu telhari 'su jidovii!** In celé mai multe locuri este suspitiune grea asupr'a jidoviloru, ca eli vréu se topésca seulu locuitoriloru pacinici ai tierei prin aprinderea caselor si a olateloru acestor'a. Dar' ast'a cá ast'a, dar' mai a dracului 'su pentru-cá sugu fora crutiare averea poporului prin camatarie nerusinate, — afora de ace'a apoi si fura de se prepade-

sce pamentulu. — Su numirea de mai susu vomu căm insemná telharielē jidovesci. De asta data, pre langa celē insemnate in nrii trecuti ai gazetei nōstre insemnamu, cā unu jidovu blastematu (fresce cā toti jidovii), caletorindu in vagonu (pre drumulu de feru) dela Careii-mari catra Dobritinu, a rapitu dela o femeia o bancunota de 10 fl. v. a. — candu apoi a fostu trasu la respundere, a inghititu banc'not'a. Alu dracului!!!

✿ Vigilula primaria alu haremului Sultanului Turciei, — repausandu nu demultu, lasā prin testamentu domnului seu, — dela care trase o solutiune lunaria cāte de 6000 fl. v. a., — 2 1/2 adeca dōue si diumetate miliōne. — Dēca unu vigilu de haremu pōte adunā atāti'a bani, cum n'a cadē tiēr'a in detorii si in urma in crisa de bani si de putere, ma de viētia chiar'!?

(:) **Chin'a crutiātōria**. Miki-ki-hei prefectulu de Politia din Pecking indreptā catra Imperatoriulu Chinezu unu memorandu, in care se caesce cā in tempulu din urma la Chinezi si mai vērtosu la femei s'a incuibatu tare lucsulū, care causēza multe spese zedarnice. In urm'a acestui memorandu Imperatulu a datu in „Monitoriulu de Pecking“ o ordinatiune aspra, in care opresce stensu lucsulū si recomenda cu caldura crutiarea, dispunendu totu-odata deregatoriiloru statului cā pre calcatorii acestei ordinatiuni se-i astrēnga si cu mediulōce silnice la implenirea ei!

& Anunciulu de esīrea santului Joanu Chrysostomu din pēn'a Umilētiei s'ale Georgiu Pasca-toriulu comunicatu in nrulu trecutu la poft'a auctoriului se indrēpta asiē: Santulu Joanu Chrysostomu esīndu din Gherl'a nu e celu ce s'a nascutu in veaculu alu IV-lea cī acel'a, care a traftu in veaculu alu V-lea (candu s'a nascutu acest'a?), ēr' acum nu traīmu in veaculu alu IX-lea, cī in alu XIX-lea. (Ast'a e erōrea nōstra, credu cā cetitorii melicentiati inca o-au sciutu indreptā. Editiunea.) . . .

(*) **O mama fora de sufletu** chiar' atunci a fostu prinsa prin polit'a din Pesteā candu voiā a-si lasā prunculu abiē de 8 luni su pōrt'a casei nru 9 din strat'a regēasca. Unde-i sufletulu unei atare mame? —

† **Leo XIII.** fostu rege alu Armeniei a moritu intr'unu spitalu din Milano — lasandu-si soci'a si pruncii in lipsa estrema. „Gazet'a de Milano“ provōca la contribui in favorulu „familiei regale cersitōrie“, indreptandu-si cuventele s'ale mai vērtosu catra po-

poru si democratia, pentru-cā — dīce — dēca moru regi, principi si conti in starea acc'a cā nu lasa descendentiiloru sei neci atāt'a cu cātu se-i ingrōpe, — democratia e detōria se se ingrigēsca de sustienerea veduvei si a orfaniloru delasati!“

✿ Lucaciū Radja Inspectorulu scolastecu din Panciov'a, a fostu lipsitu de oficiulu seu pentru-cā n'a arsu tōte cartile nemagiare seau nemagiarōne. — Bucura-te natia magiara!

✿ Patru denti neleniscescu Budapest'a. La unu balu mascatu tienutu in un'a din serile carnavalului in Budapest'a, un'a masca fōrte eleganta agrai pre unu medicu de denti: „Domnulu meu — dise — Ve-asiu cere o ōra pentru mene!“ Mediculu frapatu de acēsta agraire statū fora a dice unu singuru cuventu. — „Trēb'a e seriōsa domnulu meu, si se tiene de sfer'a D-tale!“ — contipuā masc'a. — „Bene, atunci bucurosu!“ — respunse mediculu, si urmandu pre masc'a frumōsa se urcara ambii intr'o careta si preste pucinu se aflāu inaintea unui edificiu pomposu. — Caret'a statū si eli ambii se coborirā si intrara intr'o chilia eleganta. „Eu am lipsa de patru denti si vreu cā acesti'a se-i capetu in taina, pentru ace'a ve rogu cā facandu-mi acesti denti se-i dai fetei pre care i-oiu tramite, fora inse a cercā seau a descoperi cā pentru care suntu meniti acesti denti!“ — dīse masc'a fora de a-si descoperi faci'a. — Mediculu apromitiendu tacerea cea mai profunda rogā pre masc'a frumōsa cā se-si descopere baremi partea de desuptu a faciei pentru de a potē cercā in gura marīmea, ce are se dē dentiloru. Masc'a implenī cererea medicului, lasandu prin acēst'a cā acel'a se vēdia o facia frumōsa si delicata. Dupa acestea mediculu descoperindu cā pretiulu dentiloru necesari e 25 fl. si ca aceli'a voru fi gata preste o septamana, se urcā in careta si se reintōrse la locul de petrecere, ēr' masc'a remase acasa. Preste o septamana necunoscut'a tramēsa dupa dentii necesari, alaturandu in locu de 25 fl. poftiti de medicu 25 galbini imperiali. Cum, cum nu acēst'a taina capetā aripe si Budapest'a mereu si cu nelenisce se intrēba cā: „Cene a potutu fi ace'a masca? Cā ea a trebuitu se fia o madama si tenera si eleganta, si bogata, si, si, si . . .“

Bucinulu Redactiunei.

Constantinului in Vale! Bunu-i viersulu Domni-tale!!!

Romanulu l'amu inrolatu in ōstea Sateanului romanu, — va pasi la lume cu celu de antain escadronu. — Capitanulu Sateanului romanu 'ti multiamesce si ascēpta si de alta data se-i tramiti feti de acestia de-a direptulu. Versiuri de-a poporului primimu noi catu de multe si de bune numai se nu fie tare de lume.

Lui Toaderu in Chioariu. Viersulu teu nu e prea bunu — Deci in fōia nu ti-lu punu!

Cantece spirituōse. Dōra din tareacu ti-su scōse?

Hexametrlu cestni viersu
Sciopatēza si pre siesu, —
Cā si calulu Rusului
Din capetulu satului!

Papp Simon in „Māramaros“ Alu naibei esti Domnule hei!
Credeulu politicu ti l'omu publicā in nrulu urmatoriu, — decumv'a nu se va dā preste capu Domnulu in care credi asiē de multu. *Aszögája!*

CARTIARIA.

„**POESII POPOPRALE ROMANE**“ adunate si intocmite de Simeonu Fl. Marianu, au fost pana acum'a de su tipariu TOMULU I., care cuprende 34 Balade (Cantece betranesci) si TOMULU II., care cuprende 193 Doine si 60 Hore (Chiuituri, Strigaturi). — Pretiulu fiesce-carui'a tomu e numai 1 fl. 10 cr. cu postportu cu totu, si se pote procura dela „Domnulu S. Fl. Marianu in Iliesci per Szuczawa (Bukowina)“ si dela noi. — Recomandandu deosebitei atentiune a cetitoriloru nostri acesta intreprindere demna de tota laud'a a domnului Marianu, lasamu se urmeze aici un'a-doue din Doinele si Horele culesse de Domni'a-s'a :

Sfatuirea.

Mei baditia, buze moi,
Te sem'a candu vii la noi!
Nu veni pre la prilazu
Cam unu cane forobrazu
Si te-a musicá de obrazu.
Nu veni pre la chetóre,
Cam'o catié muscatóre
Si te-a musicá de petióre.
Vená, bade, prin gradina
Ca nu-i calcá leacu de tina
Vii si mergi in voia buna.

Barbatielulu.

Vine barbatielulu meu
Din satu dela fagadau,
Eu i-i punu zama de puiu,
Elu cauta la bicu in cuiu.
Eu i-i facu patu se se culce,
Elu ie pusc'a se me-mpusce.
Eu me sui pe vetrisióra,
Elu me lie de carpusióra
Si me dá pe usia-afóra
Peste-o grópa cu urdtei . . .
Trupulu meu e totu besfici.

Domnic'a.

Badea-aduna, plói'a cura,
Esti Domnica si-i dá gura!
„Eu guritia cum i-oiu dá,
Ca me temu ca m'a musicá,
Si mamuti'a m'a-ntrebá:
Domnicutia sereac'a!
Ai avutu guriti'-ori bá?
Atunci ce i-oiu cuventá?
— Spune-i tu atunci asia:
Am avutu maicutia hei,
Dar' am dat'o la flecai!“

!!! S E R I O S U !!!

Prenumerati!

„**Martir'a barbatului**“ naratiune scósa din memorialulu unui medicu anglésu prin N. F. N., — va esti de su tipariu la 1. Iuliu a. c.

Pretiulu de prenumeratiune e 50 cr. v. a., 10 esemplare abonate de odata constau 4 fl. v. a. — Pretiulu e a se tramite inainte „La Redactiunea gazetei „**Lumea noua**“ in Szamosújvár, — care a luat asupra-si editiunea acestei novele distinse.

Tragemu atentiunea cetitoriloru nostri asupra acestei novele instructive, care va pote ocupa primul locu in bibliotec'a ori-si-carei'a familie crestine.

Citati!

„**Lumea noua**“ destinata a sbiciui viciulu ce bantue societatea moderna, e cea mai eftina foia romana, — cu tote acestea pentru de a o popularisa o-amu tramisu pana aici si la o multime mare de neprenumeranti. Dupa ce inse tiparirea si espedarea fiesce-carui'a esemplariu adauge spesele, — cu nrulu urmatoriu vomu inceta de a tramite gazet'a nostra si la neprenumeranti, — pentru ace'a rogamu pre doritorii de a ave acest'a gazeta si pre venitoriu, se trameta pretiulu ei si anume :

Neprenumerantii la alte foie : pre I anu — 2' fl.
pre 1/2 anu — 1 fl. v. a.

Prenumerantii la alte foie seau si numai la „**Cartile Sateanului romanu**“ pre I anu — 1 fl. v. a.

Prenumerantii la „**Predicatoriulu si „Cartile Sateanului romanu**“ pre I anu — 50 cr. v. a.

DROTUARIE.

(Sciri venite pre drotu.)

„**Berlinu 9 Maiu**“ postmeridianu. Domnitorii Mariloru poteri europene convenira adi pentru deciderea cestiunei orientale Restabirea pazei universale e in sperantia
Fritzynsdorfer.

„**Budapest'a 8 Maiu 1876.** Invoiel'a intre Unguri si Nemti fiindu facuta. Romanii se voru bucura (???) si mai departe de benefacerile (???) **Constitutionalismului dualisticu.**
Hapti, Hapti, Hapti!!!